

**1.1. סעיף 1(א) (6) לחוק רישוי עסקים תשכ"ח 1968 קובע כי**

1. (א) שר הפנים רשאי לקבוע בצווים עסקים טעוני רישוי ולהגדירם, כדי להבטיח בהם מטרות אלה או מקצתן:

- (1) איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים.
- (2) מניעת סכנות לשלום הציבור והבטחה מפני שוד והתפרצות. (תיקון מס' 2)
- (3) בטיחות של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו. תשל"ד-174
- (4) מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים ומניעת זיהום מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות.
- (5) בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים:
- (6) קיום הדינים הנוגעים לתכנון ובניה ולשירותי כבאות. (תיקון מס' 10) תשנ"ד-1994

1.2. עסקינן בפרשנות הנכונה של סעיף קטן (6) ובפרט בשאלה האם כוונת המחוקק הייתה לקבוע התניה מוחלטת של מתן רישיון עסק בקיום כל דיני התכנון והבניה, או שקיימים מצבים בהם ניתן לתת רישיון עסק גם כאשר ברור וידוע כי במבנה העסק או בעצם פעילותו, מתקיימת הפרה של דיני התכנון והבניה ואם כן מתי.

1.3. לא למותר לציין בהקשר זה כי התניית עיסוקו של אדם ברישיון עסק מהווה את ההגבלה הישירה ביותר על חופש העיסוק, המוגן בחוק יסוד חופש העיסוק הקובע כי:

1. כל אזרח תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד.
2. אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.
3. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את חופש העיסוק של כל אזרח או תושב.

1.4. תכלית ההוראה הנוגעת לשמירת דיני התכנון והבניה מדברת בעד עצמה ומובנת גם מסמיכותה ליתר התכליות שבסעיף 1(א), המתאפיינות במניעת סכנות או מטרדים מפעילות העסק. מטבע הדברים עסקים מתנהלים במבנים. אי שמירת דיני התכנון והבניה יכולה לגרום מטרדים של רעש, ריח, חניה וכיו"ב. דיני התכנון והבניה נועדו בין השאר (אף כי לא רק) לצורך פיקוח על נושאים אלה ולכן סביר ונכון לפנות אליהם כאמת המידה לשמירה כנגד מפגעי סכנה מבנית ומטרד אינהרנטי, בפעילות העסק. תכלית נוספת, היא שמירה על הרמוניה נורמטיבית בפעילות רשויות החוק. מצב בו רשויות החוק (ובנושא דגן לעיתים קרובות מחלקות שונות של אותה רשות מקומית) פועלות באופן סותר, הוא מצב בלתי סביר בעליל. פשיטא היא שאין לסבול מצב בו רשות התכנון אוסרת ביד ימין, אך בה כעת רשות רישוי העסקים מתירה ביד שמאל.

1.5. שלוש תכליות אלה צריכות לשמש נר לרגלי רשות רישוי העסקים בבואה לשקול האם ליתן או לשלול רישיון עסק בשל עבירת תכנון ובניה.

## 2. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה

היחס בין דיני התכנון והבניה לדיני רישוי עסקים נדון בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 8.1151 (נספח א) שהוצאה ב 10/03 בעקבות פניה של הועדה הבין משרדית לרישוי עסקים ודיונים שהתקיימו בעקבותיה. בהנחית היועץ המשפטי נקבע כי:

7. ניתן ליתן רישיון עסק לעסק שאינו עומד בדיני התכנון והבניה בהתקיים אחד מהתנאים הללו:

(א) בעסק חריגות בנייה קלות (זוטי דברים), שהתובע של הרשות של הרשות המקומית נתן דעתו עליהן, וקבע כי אין מקום לנהל בגינת הליך לפי חוק התכנון והבניה בשל העדר עניין לציבור בניהול הליך פלילי (להלן: "הקטגוריה הראשונה").

(ב) העסק נמצא במבנה ישן, אשר לא נמצא לו היתר בנייה, ותובע של רשות מקומית קבע כי לא ניתן, או שאין כל כוונה, לנהל בגינת העדר ההיתר הליך לפי חוק התכנון והבניה (להלן: "הקטגוריה השנייה").

8. במקרים של חריגות קלות כאמור בסעיף 7(א), ככלל, יינתן היתר זמני עד להכשרת הפגם לפי דיני התכנון, ככל שמדובר בפגם שניתן להכשירו.

9. רישיון עסק בנסיבות האמורות יינתן בכפוף לאישור בטיחות שיינתן על ידי יועץ בטיחות, או לאישור מהנדס העיר שהחריגה בה מדובר אינה כרוכה בבעיות של בטיחות.

10. מתן רישיון עסק בנסיבות כאמור, לא יהווה חסינות מפני הליכים עתידיים לפי חוק התכנון והבניה. ברישיון העסק יודגש כי הרישיון אינו מהווה היתר לפי חוק התכנון והבניה. הנוהל הנוכחי בא להבהיר ולפרט עניינים שונים הקשורים ליישום היום יומי של הנחיה זו, לאור שלוש התכליות שפורטו לעיל.

## 3. הנחיות

### 3.1. אישור בטיחות

בכל מצב בו, לפי נוהל זה, ניתן רישיון עסק, זמני או קבוע, לעסק המתנהל במבנה שכולו או חלקו, נבנה ללא היתר בניה (לרבות אם לא ידוע אם ניתן היתר בעבר), יש להתנות את הרישיון באישור בטיחות שיינתן על ידי מהנדס/יועץ בטיחות.

חריג לכלל זה הוא רק כאשר מהנדס העיר אישר כי מהות הבניה (נעדרת ההיתר) איננה כרוכה מטבעה בבעיות של בטיחות.

הצגת אישור כאמור תהווה תנאי גם לכל עיכוב הליכים לצורך לגליזציה.

בכל מקרה בו אין היתר בניה ואין אישור בטיחות מניח את הדעת, על התביעה העירונית לפעול באופן יעיל ומהיר לסגירת העסק.

### 3.2. עבירה פעוטה

כאשר בעסק קיימים בניה או שימוש ללא היתר אשר לגביהם אין הועדה המקומית נוהגת לדרוש היתר כלל. בהתקיים אישור של מהנדס העיר והתביעה העירונית למצב זה, שיקולי תכנון ובניה לא יהוו חסם למתן רישיון העסק.

### 3.3 עבירת בניה הניתנת להכשרה

(א) כאשר בעסק קיימים בניה או שימוש ללא היתר אשר לגביהם יש ברגיל לבקש ולקבל היתר ובנייה ומתקיימים שני אלה:

1. לדעת מהנדס הועדה, על פני הדברים, אין מניעה תכנונית קשה לאישור הבקשה.
  2. (א) לפי קביעת התביעה הרשותית או לפי נוהל זה בכפוף לגלגליזציה של הבניה אין אינטרס ציבורי מיוחד להעמדת הבונה לדין בגין עצם ביצוע העבירה (במובחן מתוצאתה) ולכן התובע הרשותי החליט לא להגיש כתב אישום בגין הבניה בהתאם למדיניות התביעה בעבירות תו"ב.
  - (ב) בהתקיים כל התנאים שלהלן (במצטבר) אין צורך להעביר את החומר לבחינה של התביעה העירונית וניתן להניח העדר עניין ציבורי כאמור לעיל:
    1. מהנדס העיר קבע כי אין מניעה תכנונית להכשיר את העבירה והביע הסכמתו למתן רישיון זמני.
    2. עבירת בניה בת יותר מחמש שנים.
    3. אין המדובר בעבירת שימוש חורג מתב"ע.
    4. אין הליך משפטי פתוח בגין העבירה (יש לבדוק מו התביעה).
    5. אין המדובר בהארכת רישיון זמני שניתן לצורך גלגליזציה לפני יותר משנתיים.
- (ב) בכפוף לאמור להלן בהתקיים האמור בס"ק (א) לעיל, ניתן לתת רישיון זמני עד לסיום הליך הגלגליזציה:

(א) יש לקבל אישור בטיחות (או אישור מהנדס הועדה שאין בכך צורך). במידה ולא הוגש תוך זמן סביר יש לפעול לסגירה מיידית של העסק.

(ב) תנאי מוקדם להיתר הזמני הוא הגשת **בקשה למתן לגלגליזציה** של העבירה.

(ג) אם מהנדס הועדה אישר כי יש צורך בשהות להכנת הבקשה, ניתן לתת היתר זמני קצר מועד (עד שנה) לצורך הכנת הבקשה.

(ד) במידה ולא הוגשה הבקשה המתאימה תוך זמן סביר או שהבקשה נזנחה, יש לפעול לסגירת העסק ו/או הריסת הבניה האסורה.

(ג) עם מתן היתר בניה יינתן רישיון עסק בהתאם לחוק ולצו רישוי עסקים.

(ד) במקרה שהבניה או השימוש לא יאושרו, יהיה על המבקש להפסיק את השימוש ולהרוס את הבניה ואם לא יעשה כן, יישלל ההיתר הזמני לאלתר ויינקטו נגדו הליכים לשם הריסת הבניין ו/או סגירת העסק.

#### (ה) מדיניות תביעה

1) כאשר קיימות נסיבות המצדיקות אי הגשת כתב אישום, קיום הליך הגלגליזציה יכול להוסיף נימוק לאי הגשת כתב אישום ואף להטות את הכף לחיזוק הנסיבות במקרים גבוליים.

2) כאשר יש אינטרס ציבורי להגיש כתב אישום, למרות קיום הליך גלגליזציה, בד"כ יהיה נכון להגיש את כתב האישום גם בגין העדר רישיון עסק, אך ניתן יהיה להשהות צווי הריסה וסגירה עד לסיום הליך הגלגליזציה.

(ו) **היתר זמני במקביל לאישום עפ"י חוק התו"ב:**

1) בדרך כלל כאשר יש הליך פלילי פתוח לפי חוק התו"ב, אין לתת רישיון עסק עד לסילוק ההליך המשפטי.

2) כאשר הליך האישום בעבירת התכנון והבניה הסתיים בצו הריסה שעוכב לצורך הליך הגלגליזציה, ממילא אין עניין לציבור בתהליך תכנון ובניה חדש למשך תקופת העיכוב ולכן אין מניעה לתת היתר זמני, בכדי שיפעל כדין במהלך תקופת העיכוב, וזאת בכפוף לכל יתר

התנאים החלים על עסק המבקש היתר זמני לצורך הכשרת עבירת בניה. בתקופת ההיתר הזמני, יותלה צו הסגירה עד למועד תום ההיתר הזמני.

3) במקרים יוצאים מן הכלל ניתן לתת היתר זמני לצורך לגליזציה בהתקיים עבירת תו"ב אשר בגינה הוגש כתב אישום שההליך בו טרם הסתיים כאשר מתקיימים כל אלה:

(א) קיימת הצדקה עניינית לכך שההליך המשפטי טרם הסתיים.

(ב) העסק פועל באופן יעיל להשגת לגליזציה.

(ג) מהנדס הועדה חיווה דעתו בכתב כי הלגליזציה אפשרית וסיכוייה טובים.

(ד) לאור מהות העסק יש בסיס מוצק לכך שאי מתן ההיתר הזמני צפוי לגרום לסכנה ציבורית, בפרט מניעת שיטור ו/או ביטוח המהווים תנאים להיתר הזמני.

4) היתר זמני כאמור יינתן לתקופה של עד שנה. יירשם מפורשות כי הוא ניתן לצורך השלמת הליך לגליזציה וכי אין במתן ההיתר בכדי להוות אישור לחוקיות הבניה במקום. תנאי בהיתר הזמני יהיה קידום יעיל של הליך הלגליזציה והוא יבוטל בכל מקרה בו ההליך ייזנח או שבקשת ההיתר תדחה. במקרה של עיכוב בהליך הלגליזציה שאינו באשמת בעל העסק ניתן יהיה להאריך את תקופת ההיתר הזמני (ובהתאם גם את תקופת עיכוב צו ההריסה).

### 3.4 עבירת בניה שאי אפשר להכשירה

גם אם מהנדס הועדה המקומית קבע כי אין אפשרות סבירה להכשיר את הבניה או השימוש, על התביעה הרשותית לשקול קיום אינטרס ציבורי ו/או סיכוי סביר, להשיג הרשעה או צו הריסה של הבניה.

(א) הכלל הוא שהתביעה הרשותית צריכה לפעול נגד עבירות בניה. כלל זה מקבל חיזוק היכן שהעבירה חמורה (ולכן איננה ניתנת להכשרה) ומקבל חיזוק נוסף מהכוונה להשתמש בנכס לצורך עיסוק, באופן הכולל חשיפה לעבירה, לא רק לבעל הנכס או מחזיקו אלא לציבור הרחב.

(ב) על כן על התביעה העירונית לשקול בכובד ראש אפשרות לנקיטת הליכים נגד הבניה האסורה באמצעות כתב אישום, לרבות בגין שימוש חורג ו/או בקשה לפעול לפי סעיף 212 לחוק התו"ב.

(ג) במידה והתביעה העירונית החליטה כי עבירת הבניה (לרבות העובדה כי תשמש בעסק) אינה מייצרת אינטרס ציבורי מספק לשם הגשת כתב אישום או בקשה לפי סעיף 212, אין למנוע מהעסק רישיון עסק.

(ד) במידה והתביעה הרשותית החליטה כי קיים אינטרס ציבורי לפעול נגד עבירת הבניה, אין לתת רישיון עסק זמני או קבוע ויש לפעול בעת ובעונה אחת בכל הכלים המשפטיים הן להפסקת העיסוק והן להריסת הבניה האסורה או הפסקת שימוש.

### 3.5 עבירות שימוש

3.5.1 באופן עקרוני אותו דין חל על עבירות שימוש ועל עבירות בניה. יחד עם זאת עבירת שימוש כוללת מאפיינים ייחודיים. ראשית, שימוש חורג מתב"ע מקים מטרדים סביבתיים המהווים את תכלית הצורך ברישיון עסק. שנית, אין התיישנות בעבירת שימוש חורג.

3.5.2 יש להבחין בין שימוש חורג מהיתר לבין שימוש חורג מתב"ע. שימוש חורג מהיתר (שאינו נוגד את התב"ע) דומה יותר במהותו לבניה ללא היתר, בכך שהבעיה הנובעת ממנו קשורה לאי התאמת המבנה לשימוש בו ולא בהכרח לאי התאמת השימוש לסביבה. על כן באופן כללי יחולו לגבי הכללים הקבועים לעיל ביחס לבניה ללא היתר, בשינויים המתחייבים.

3.5.3 שימוש חורג מתב"ע, לעומת זאת פוגע לכאורה במטרות התכנוניות של סביבתו ועל כן חומרתו רבה יותר. הכלל הוא על כן שאין להתיר פעילות של עסק בניגוד לשימושים המותרים ע"פ התכנית התקפה החלה במקום.

3.5.4 חריגים: לכלל לפיו אין לתת רישיון לעסק הפועל בשימוש חורג מתב"ע, יכול שיהיו חריגים. כך למשל:

1) כאשר השימוש החורג הינו תוצאה של תב"ע חדשה אשר הפכה שימוש מותר או נהוג לאסור, יש לכאורה מקום לתקופת מעבר ולאישור שימוש חורג מוגבל בזמן לשם כך בדומה ל"מבנה חורג" כהגדרתו בחוק התו"ב.

2) כאשר השימוש החורג מתקיים זמן רב מאד ולדעת מהנדס הועדה ניתן לאפשר תקופת התארגנות קצרה הכוללת מועד הפסקת פעילות ידוע, מבלי שייגרם לציבור נזק משמעותי עקב המשך השימוש.

3) כאשר השימוש החורג הנו מתב"ע ישנה והשימוש תואם את ההתפתחות הסביבתית או תואם תב"ע מתוכננת עתידית וכן לדעת מהנדס הועדה יש לכאורה סיכוי טוב לאישור בקשה לתב"ע נקודתית (אם אין תב"ע כללית בהכנה) ושימוש חורג מוגבל בזמן עד לאישור התב"ע.

3.5.5 צורך בלגליזציה – ככלל, אין להשלים עם שימוש חורג מתב"ע ואין לתת רישיון עסק זמני או קבוע ללא תחילת הליך של ליגליזציה של השימוש החורג (הגשת בקשה לוועדה).  
הלגליזציה יכולה להיות קבועה. בד"כ ע"י תב"ע נקודתית.  
הלגליזציה יכולה להיות מוגבלת בזמן. בד"כ ע"י שימוש חורג מוגבל בזמן.  
כאשר הלגליזציה מוגבלת בזמן, רישיון העסק יוגבל לאותו הזמן.  
לא יינתן רישיון עסק קבוע אלא לאחר סיום הליך הלגליזציה ובהתאם לתנאי התב"ע או השימוש החורג (שאושר) החדשים.

3.5.6 רישיון זמני לצורך הליך לגליזציה – ניתן לתת רישיון זמני לשם השלמת הליך הלגליזציה. הרישיון הזמני יהיה לשנה, והוא לא יחודש ללא אישור הועדה המקומית כי הליך הלגליזציה מקודם ע"י המבקש ומתעכב שלא באשמתו.

תנאי מוקדם להנפקת הרישיון הזמני הוא הגשת בקשה ערוכה כחוק לאישור שימוש חורג ו/או תב"ע והמהנדס הועדה או מי מטעמו אישרו כי בכוונתם לתמוך בבקשה.  
במקרים מיוחדים בהם מהנדס הועדה או נציגו אישר כי הכנת מסמכי הלגליזציה צפויה להתארך זמן רב, ניתן לתת היתר זמני קצר מועד (עד שנה) לצורך הכנת הבקשה.

3.5.7 היכן שלדעת מהנדס הועדה אין התכנות סבירה ללגליזציה, בד"כ קיים אינטרס ציבורי ברור להפסקת השימוש הנוגד את התב"ע. במצבים אלה לא יינתן רישיון עסק, זמני או קבוע והתביעה תפעל בנחישות להפסקת הפעילות, בהליך שישלב את העילה התכנונית ועילת העדר רישיון העסק.

3.5.8 רישיון זמני ללא לגליזציה – חריג לכלל בדבר בצורך בלגליזציה הוא כאשר מהנדס הועדה אינו מסכים ללגליזציה אך מוכן להשלים עם תקופת התארגנות קצרה (עד שנתיים) לשם הפסקת שימוש חורג הנמשך כבר זמן רב מאד. במצב זה ניתן לתת רישיון עסק זמני לתקופה שתיקבע ע"י מהנדס הועדה (אך בד"כ לא יותר משנתיים) בתנאי שהמבקש יתחייב להפסיק את השימוש במועד שנקבע וייתן ערובות מתאימות לקיום ההתחייבות (במקרה שיש ביחס לעסק צו סגירה בתוקף, אין לתת היתר זמני רגיל אלא היתר זמני המותלה בצו הסגירה).

3.5.8.1 קריטריונים לנכונות ואורך תקופת ההתארגנות הם:

1. וותק השימוש החורג – רק עסק קיים ותיק (בן לפחות 15 שנים) רשאי ליהנות מחריג זה. עסק משפחתי שעובר מאב לבן נחשב עסק ותיק.  
2. מידת הפגיעה בסביבה – הנגרמת עקב המשך השימוש החורג, לרבות מידת הנצפות של העסק לרחוב, מצב התפתחות האזור והניגוד בין מגמת הפיתוח באזור להמשך השימוש החורג.

3.5.8.2 הערובה תהיה התחייבות אישית של בעל העסק לפנותו במועד שייקבע ע"י רשות הרישוי, כולל אפשרות לערבות בנקאית בסך של 50,000 ₪ או סכום אחר שייקבע ע"י רשות הרישוי בהתאם למכלול הנסיבות.

### 3.6 הליך האישום

3.6.1 כאשר ננקט הליך שתחילתו רישוי עסקים אך נושאו היחיד (או העיקרי) הוא עבירת תכנון, יש מקום להגיש במקביל הן את כתב האישום בגין העדר רישיון העסק והן את האישום (או הבקשה) בגין עבירת הבניה. שילוב זה נועד להבהיר לנאשם ולבית המשפט כי האינטרס הציבורי מצדיק מניעת מתן רישיון עסק והאינטרס הציבורי המצדיק את הסרת עבירת הבניה – חד הם. כך יוצבו בפני בית המשפט כל האפשרויות הקיימות והן:

1. הריסת הבניה ופתיחת העסק לרבות התניית האחד בשני.
2. סגירת העסק עם או בלי הריסת הבניה.
3. קביעה כי אין בבניה האסורה משום מכשלה לפתיחת העסק.

3.6.2 אין מניעה ואף רצוי שצו סגירת העסק יהיה למועד ביצוע הריסת הבניה או הכשרתה תוך זמן סביר שייקבע (אם הדבר אפשרי) באופן שיאפשר את המשך קיום העסק בכפוף לשמירת הדין.

#### 4. נוהל טיפול

- 4.1 פיקוח הועדה יוודא שתוכניות שהוגשו מתאימות למצב בשטח.
- 4.2 המחלקה לרישוי עסקים תבחן את הבקשה ואת תיק הבניה , תמלא את חלקה בטופס א'.
- 4.3 מהנדס הועדה והתביעה הרשותית יכתבו את עמדותיהם בטופס א' שיוחזר למחלקה לרישוי עסקים.
- 4.4 רשות הרישוי תחליט, בהתאם להחלטות מהנדס הועדה והתביעה אם לדחות את הבקשה, או לתת רישיון זמני עד לגליזציה של הבניה, או לתת רישיון רגיל.
- 4.5 במקרה של דחיית הבקשה התיק יועבר לתביעה לשם נקיטת הליכים.
- 4.6 במקרה של רישיון זמני – מח' רישוי עסקים תקיים מעקב תקופתי אחר הטיפול בבקשה לגליזציה.
- 4.7 אם הליך הגליזציה מתעכב שלא באשמת המבקש, כל עוד יש צפי סביר לסיום חיובי של הגליזציה, ניתן להאריך מעת לעת את רישיון העסק הזמני.

למילוי ע"י היחידה לרישוי עסקים:

1. פרטי מגיש הבקשה: \_\_\_\_\_
2. סוג העסק: \_\_\_\_\_
3. כתובת העסק: \_\_\_\_\_
4. מס' תיק בניין: \_\_\_\_\_
5. היתר בניה: \_\_\_\_\_
- לא ניתן/ לא נמצא בתיק/ יש היתר ל \_\_\_\_\_ בשטח של \_\_\_\_\_ מ"ר.
6. זהות בעלי המבנה: \_\_\_\_\_
7. מהות עבירת הבניה: \_\_\_\_\_
8. מועד ביצוע הבנייה \_\_\_\_\_ / לא ידוע
9. זהות מבצע הבנייה וזיקתו לנכס כיום \_\_\_\_\_ / לא ידוע
10. הוגשו/ לא הוגשו בקשות לגליזציה: אם הוגשו, לפרט \_\_\_\_\_
11. הערות נוספות \_\_\_\_\_
12. מצ"ב תרשים העסק ועליו סימון הבניה האסורה.

\_\_\_\_\_ חתימה

\_\_\_\_\_ תאריך

המלצת מנהל הנדסה

1. יעוד הקרקע: \_\_\_\_\_
2. שימוש חורג: מהיתר / מתב"ע
3. חוות דעת תכנונית: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
4. עמדת מהנדס העיר: מתנגד / מסכים  
מסכים בתנאי שתבוצע לגליזציה על ידי \_\_\_\_\_  
מתנגד אך מסכים לתקופת בנייים בת \_\_\_\_\_ חודשים, עד לסגירת העסק.
5. נימוקים והערות: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

חתימה

תאריך

**עמדת התביעה העירונית**

1. עבירת בניה פעוטה כן / לא

2. הליכים בגין עבירת התכנון : לא ננקטו / ננקטו ופרטיהם :

3. יש / אין כוונה להגיש כתב אישום או לנקוט בהליכים לפי סעיף 212 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965.

4. הערות :

חתימה

תאריך

**המלצת היועצת המשפטית לרשות הרישוי**

לדחייה

לאישור בתנאים :

חתימ

תאריך



